

باسمه تعالی شانه

صورتجلسه دوازدهمین نشست واحد جنوب فرهنگستان علوم پزشکی

همزمان با روز داروساز پنجم شهریور سال ۱۴۰۲، دوازدهمین جلسه کارگروه جنوب فرهنگستان علوم پزشکی کشور در دفتر امام جمعه محترم شیراز و نماینده ولی فقیه در استان فارس حضرت آیه الله دکتر لطف الله دژکام برگزار شد. (شایان ذکر است ایشان دانشیار گروه اخلاق دانشگاه علوم پزشکی نیز هستند.)

جلسه با تلاوت آیاتی از کلام الله مجید توسط استاد حسن زاده آغاز گردید. سپس دکتر لنکرانی با تبریک روز پزشک و داروساز، گزارشی از فعالیتهای واحد جنوب فرهنگستان علوم پزشکی ارائه کردند و اعلام نمودند از شروع فعالیت این کارگروه در مرداد ۱۴۰۱ این دوازدهمین نشست عمومی کارگروه است. به جز جلسات ماهیانه، کمیته علوم پایه در مسایل همگرایی علوم فعالیت داشت که حاصل آن برگزاری سمینار علوم پایه برای ارتقای سلامت به مناسبت سال علوم پایه در دی ماه سال گذشته بود. در این سمینار که پیش نشستهای آن از مهر ۱۴۰۱ شروع شده بود با مسئولیت آقای دکتر محقق زاده با همکاری موسساتی از تهران و با حضور شخصیتهای ارزشمندی چون استاد گلشنی از ایران و تعدادی از اساتید بنام بین المللی (که البته به صورت مجازی سخنرانی کردند) در زمینه های علوم شناختی،

هوش مصنوعی، علوم ارتباطات، علوم زیستی و علوم ساختاری از جمله ریز فناوری
مباحث ارزشمندی ارائه گردید . از جمله در این سیمینار تاثیر نظریه کوانتومی در
علوم اعصاب و بالمال در ارتقای سلامت روان بحث شد که نظریه پردازی جدیدی در
این حیطه بود

کمیته سلامت دهان و دندان با مسئولیت جناب آقای دکتر پاکشیر دانشجوینان
دندانپزشکی رابه عرصه بردند و با همکاری آموزش و پرورش به سه هزار نفر از دانش
آموزان در مناطق محروم خدمات ارائه نمودند و در حال تجربه نگاری این اقدام برای
الگو سازی در آموزش دندانپزشکی هستند . همچنین در زمینه آموزش علوم
دندانپزشکی به منظور تصحیح برنامه های درسی فعالیت هایی بعمل آورده اند.

کمیته رصد شاخص های سلامت با مسئولیت آقای دکتر حسن زاده در حال حاضر
بر مبحث امید زندگی تمرکز دارد و تفاوت های آن در نقاط مختلف کشور و عوامل
موثر بر این تفاوتها همچنین سیر تغییرات را بررسی می کنند.

تعدای از اعضای کارگروه در حال کار بر روی مدلی برای ارزیابی دانشگاهها با توجه
به اسناد بالا دستی نظام هستند .

کمیت‌ای در این مجموعه درموضوع نخبگان و مهاجرت با توجه به افزایش پدیده مهاجرت که برای آینده سلامت کشور نگران کننده است فعالیت دارند. استان فارس می‌تواند در بحث نخبگان امید ساز و الگو باشد. سیاست گذاری علمی نیاز به پویایی دارد. بخشی از آن کار ملی است ولی استانها می‌توانند جلودار این کار باشند. البته بعضی از تصمیمات معیشتی نیز ممکن است مؤثر باشد. اما شورای پژوهشی استان میتواند برای شخصیت‌های علمی که کارنامه تحقیقاتی دارند با ارائه طرح نامه، گرانت های مناسبی در اختیار قرار دهد. در این راستا بایستی از طرح های معطوف به مشکلات خرد تا موضوعات کلان متناسب با ارزش موضوع حمایت شوند. ایجاد نشاط علمی در ماندگاری نخبگان بسیار مهم است.

در ادامه آقای دکتر استاد ملک حسینی تاکید کردند موج مهاجرت فقط مسئله مالی نیست. خیلی از پزشکان که درآمدهای کلانی دارند نیز مهاجرت می‌کنند. دلایل متعددی دارد. باید آنها بررسی و به تک تک آنها پرداخت. ما در علوم پایه بسیار عقب هستیم. مهمترین علت آن عدم توجه به علوم پایه است. حتی در علوم دینی به قرآن و در مباحث قرآنی به نگاه قرآن به آفرینش به خوبی پرداخته نشده است. این مباحث می‌تواند برای همه الهام بخش باشد. ایشان ضمن انتقاد از تمرکز برخی از فعالیت‌های کشوری بر طب سنتی و غفلت از مبانی علوم پایه گفتند در دنیا در حال

بررسی بیماریها در سطح سلول و حتی مولکول هستند و طرح این مباحث ما را به عقب میبرد. به گفته ایشان علوم پایه ای که در پزشکی وجود دارد بسیار ضعیف است. مثلاً در حیطه زیست شناسی. دانشگاه باید براساس علم پایه بالا بیاید و جامع باشد و تحقیقات باید تیمی انجام پذیرد. در این راستا از طرح تاسیس دانشگاه ابو علی سینا در بخش خیریه با حمایت بخش خصوصی خبر دادند و گفتند هدف ما در حال حاضر دانشکده علوم پایه جامع است.

دکتر پاکشیر در ادامه در خصوص فعالیتهای کمیته سلامت دهان و دندان توضیح دادند و گفتند برنامه آموزشی دانشکده های دندانپزشکی برای ارتقاء سطح سلامت مردم نبوده و نمی باشد. ما افرادی را تربیت می کنیم که فقط آسیبی از دندان را برطرف می کنند. کار پایه ای انجام نشده است. سیستم آموزشی دندانپزشکی مبتنی بر این است که فقط یک سری از مهارتها را یاد بگیریم و کار در خوری برای پیشگیری انجام نشده است.

در کمیته سلامت دهان و دندان دو کار در این محور انجام می شود.

۱- تغییر در سیستم آموزشی دندانپزشکی

۲- جامعه نگر کردن دندانپزشکی

با آموزش و پرورش شروع کردیم و دانشجویان دندانپزشکی در مدارس توزیع می شوند و بهداشت دهان و دندان را با آموزش های حضوری در مدارس ترویج می کنند. این کار از طریق والدین، مربیان بهداشت و حتی آموزگاران نیز انجام می شود.

با توجه به اینکه اکثر بیمار های بدن از دهان و دندان شروع می شوند، کار سومی هم انجام دادیم و آن هم اینکه با توجه به تجربه قبلی که در شیراز بوده تلاش میکنیم درس بهداشت دهان و دندان را به دروس دانشجویان پزشکی اضافه کنیم .

دکتر محقق زاده در ادامه گفتند ماهیت ابن سینا و رازی جنبه معنوی و ماندگاری دارد. تفاوت دوره ما با آن دوره این است که اساتید امروزه به ظاهر درگیر بیشتری با آموزش دارند. اما آموزش دانشگاهی ما یک مشکل اساسی دارد . این مشکل درونی که از آغاز تاسیس دانشگاه در کشور ما بوده است فقدان خلاقیت و نبود برنامه برای تقویت قوه تفکر و نپرداختن به فلسفه علم است . بالنتیجه دانش آموخته این دانشگاهها قدرت قضاوت نیز ندارد و در حل مسایل عاجز است .

در سمینار علوم پایه همه گروهها و تخصصها برای اولین بار کنار هم جمع شدند و در خصوص خلاقیت و تفکر عمیق مباحث خوبی مطرح شد.

مشکل مهم بعدی مال گرایی است. در بیرون دانشگاه هم بسیار شدید است. اما ورود آن به ساحت علمی رفتار دانشگاهی را از بین برده و به رفتار غیر علمی تبدیل می کند.

دکتر حسن زاده نیز در مورد فعالیت دیگری که در واحد جنوب برای تدوین مبانی طب متعالیه انجام می شود ، توضیح دادند و گفتند در طب متعالی می خواهیم بدانیم که چه پشتوانه فلسفی می توان برای طب داشته باشیم. در این مسیر ارتباط روح و جسم و جایگاه آن در بدن یکی از موضوعات اساسی است که فعلا نظرات فلاسفه اسلامی از قدیم تا جدید را در این خصوص جمع کرده و در حال جمع بندی هستیم . آیه الله دژکان در این خصوص توصیه کردند با مجمع حکمت و فلسفه اسلامی نیز مشورت شود .

دکتر حسن زده همچنین در مورد کمیته رصد شاخصهای سلامت توضیحاتی ارائه کردند و گفتند با امید به زندگی شروع کردیم. اطلاعات موجود حدود ۸۵ تا ۹۵ درصد جمع آوری شد. تمام استانها جمع آوری شدند فقط در سال ۱۴۰۰ دسترسی به داده ها مشکل داریم. در استان فارس اطلاعات مرگ را به تفکیک جنسیتی و سنی داریم.

سپس آیه الله دکتر استاد دژکام ضمن تبریک روز پزشک و داروساز و تقدیر از برگزاری جلسه واحد جنوب فرهنگستان در دفترشان ، بیان کردند فلسفه از یک جهاتی پیشرفت کرده و از جهاتی ضرر کرده است. محدود شدن فلسفه در برخی مطالب موضوع را عمیق کرده اما در پاسخگویی اجتماعی ایجاد مشکل نموده است . فارابی فلسفه را شامل تمام علوم می دانند. فیلسوف یعنی دوستدار دانش. فارابی از الهیات شروع کرده و در کتاب احصاء العلوم دانش بشری را دسته بندی و فهرست کرده است.

نگاه حکمران باید به همه نیازها باشد. در اغلب کتابهایی که در فلسفه داشتیم نگاه اجتماعی نیست یا کمتر است. مثلاً در کتاب حکمرانی مدینه احرار ، درباره لیبرالیسم و دموکراسی.

اندیشه بشری در شرق در فارابی به اوج رسیده است. اگر ملاصدرا را به ابن سینا اضافه کنیم، نزدیک به فارابی می شوند. فارابی از این جهت که جنبه اجتماعی همه علوم از جمله فلسفه را مهم میدانسته و سعی در انضمام این رویکرد داشته شخصیت ممتاز و بی نظیری است که هوز هم مباحثش برای جهان امروز جذابیت و گره کشایی دارد .

ایشان گفتند جز علم خدا و آنهایی که وصل اند به آن علم، بقیه فقط دارند تلاش می کنند. جایی می فهمیم واقعیت را و یا پاره ای از واقعیت را و جایی خیر. به هر حال مسیر تلاش علمی مسیری است که باید طی شود. اما نباید در علوم بشری جزم گرا بود. علم جزمی -دگم - مجال پیشرفت را از ما می گیرد. ما غیر از معصوم اگر چیزی فرموده همیشه در حد نظریه می دانیم.

اولین چیزی که فرهنگستان باید رواج بدهد روحیه علمی است. در همه گیری کرونا من در یکی از خطبه های جمعه گفتم که ما در این ماجرا مقلد پزشکان هستیم. این جمله برای برخی از هم لباس های من سنگین آمد و انتقاد کردند. اما من به آنها گفتم بنا به نظر آخوند خراسانی انسانها در علوم مختلف اجتهاد می کنند. روحانیون در فقه و پزشکان در طب. این روحیه علمی اگر در کشور شکسته شود مجالی برای کار علمی نداریم. باید در دانش های مختلف به این نقطه اجتهاد و نظریه پردازی بپردازیم.

سامان تفکر را باید مشخص کنیم. گاهی کسی دچار یک اشتباه می شود و خودش قطع یقین به صحت آن دارد و به دیگران اجازه تفکر را نمی دهد. این همان جزم گرایی است.

فلسفه اگر شامل همه علوم شود می تواند پاسخ گو باشد به نحوی که ابن سینا به معضلات طبی روزگارش پاسخ داده است چون هم فیلسوف بود و هم طبیب. در کتاب قانون نگاه منطقی و فلسفی جایگاه طب را مشخص می کند. یک بحث عمیقی دارد در ابتدای قانون که آیا این طب علم است یا هنر و یا فن؟. در بالین بیمار فن بسیار مهم است اما باید ارتباط طب با فلسفه و حکمت را هم بررسی کنیم مثل اخلاق پزشکی. رویکرد فقهی و حقوقی هم به طب باید انجام شود.

در کتاب ذخیره خوارزمشاهی از علومی که طبیب بسیار نیاز دارد فلسفه بیان شده است. طب باید میان رشته ای بررسی شود و با دیگر علوم در ارتباط باشد. مثلاً" اخلاق در مهندسی پزشکی چگونه باید باشد.

ما فرهنگستان را برای فرهنگستان بودن نمی خواهیم. باید گیشه ای برای آن فراهم کنیم تا مردم ببینند و تماس داشته باشند. فرهنگ طبابت و پزشکی را مرتب رشد بدهیم و عرضه کنیم و برای این منظور به فردی صاحب قلم نیاز است. لازم است کارهای شما برای مردم توضیح داده شود و در فضای علمی کشور نیز جریان سازی نماید .